

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1969-1970.

5 FEVRIER 1970.

Projet de loi portant approbation de la Convention entre le Royaume de Belgique et le Japon tendant à éviter les doubles impositions en matière d'impôts sur le revenu et du Protocole final, signés à Tokyo le 28 mars 1968.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DES AFFAIRES ETRANGERES (1)
PAR M. **ANSIAUX**.

MESSIEURS,

Le 28 mars 1968, la Belgique et le Japon signèrent à Tokyo une convention bilatérale tendant à éviter la double imposition en matière d'impôt sur les revenus et le protocole final qui y est annexé.

L'importance de la Convention soumise à l'approbation du Sénat n'échappera à personne. En effet, le Japon figure actuellement parmi les premières puissances industrielles et financières du monde. Le présent traité témoigne du désir des parties contractantes d'encourager leurs rapports économiques réciproques en éliminant l'entrave fiscale que constitue la double imposition.

(1) Les membres suivants ont participé aux délibérations de la Commission :

MM. Struye, président; Custers, Dekeyzer, Herbiet, Housiaux, Leynen, Lilar, Maisse, Risopoulos, Thiry, Van Bogaert et Ansiaux, rapporteur.

R. A 8086

Voir :

Document de la Chambre des Représentants :
349 (Session de 1968-1969) : Projet de loi.

Annales de la Chambre des Représentants :
23 octobre 1969.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1969-1970.

5 FEBRUARI 1970.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en Japan tot het vermijden van dubbele belasting inzake belastingen naar het inkomen, en van het Slotprotocol, ondertekend te Tokio op 28 maart 1968.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE
BUITENLANDSE ZAKEN (1) UITGEBRACHT
DOOR DE HEER **ANSIAUX**.

MIJNE HEREN,

Op 28 maart 1968 ondertekenden België en Japan te Tokio een bilaterale Overeenkomst tot het vermijden van dubbele belasting inzake belastingen naar het inkomen en het erbij gevoegde Slotprotocol.

Het belang van de voorgelegde overeenkomst zal wel niemand ontgaan. Op dit ogenblik is Japan een van de eerste industriële en financiële wereldmachten. Dit verdrag getuigt van de wens der overeenkomstsluitende partijen om de fiscale belemmering der dubbele belasting weg te nemen en zodoende hun wederzijdse economische betrekkingen te bevorderen.

(1) De volgende leden hebben aan de beraadslagingen van de Commissie deelgenomen :

De heren Struye, voorzitter; Custers, Dekeyzer, Herbiet, Housiaux, Leynen, Lilar, Maisse, Risopoulos, Thiry, Van Bogaert en Ansiaux, verslaggever.

R. A 8086

Zie :

Gedr. St. van de Kamer van Volksvertegenwoordigers :
349 (Zitting 1968-1969) : Ontwerp van wet.

Handelingen van de Kamer van Volksvertegenwoordigers :
23 oktober 1969.

A cet effet, la convention, inspirée des principes contenus dans la convention-type élaborée par le Comité fiscal de l'O.C.D.E., poursuit un double but : d'une part, elle détermine la compétence de chaque Etat pour la perception des impôts relatifs aux revenus lorsque la source de ceux-ci et le domicile fiscal du bénéficiaire se situent dans l'un et l'autre des Etats, ainsi que les mesures destinées à empêcher ou à réduire leur double imposition, d'autre part, elle tend entre parties signataires à faciliter l'échange de renseignements.

**

La Convention s'applique, en ce qui concerne la Belgique, à toutes les catégories d'impôt sur les revenus. En ce qui concerne le Japon, l'article 2, § 1 a, stipule qu'elle vise l'impôt sur les revenus, l'impôt des sociétés et les impôts des habitants au profit des pouvoirs locaux. L'article 8, § 2, exonère au Japon de l'impôt sur les entreprises certains bénéfices d'entreprises exploitées par un résident de la Belgique. Il apparaît donc que certains impôts japonais sur les revenus ne sont pas visés par la présente convention.

Quant à la définition des principales notions utilisées, l'exposé des motifs nous apprend que dans l'hypothèse où une personne est, en vertu de la législation fiscale de chaque Etat, considérée comme résidente de celui-ci, les deux Etats devront déterminer de commun accord l'Etat dont elle sera résidente pour l'application de la convention. Que pour ce faire, ils devront utiliser les critères généralement utilisés dans ce type de convention et recommandés par l'O.C.D.E. L'on ne peut que regretter que le Japon ait refusé d'insérer dans la Convention les règles applicables en cas de double résidence.

La notion d'établissement stable est définie par l'article 5 de la Convention et le point 1 du Protocole. Les dispositions stipulent entre autre qu'un résident d'un Etat contractant sera considéré comme ayant un établissement stable dans l'autre Etat lorsqu'il y exerce pendant plus de douze mois des activités de surveillance relatives à un chantier de construction ou de montage. L'exposé des motifs nous apprend que cette extension de la notion d'établissement stable résulte d'une revendication du Japon.

**

Pour chaque catégorie de revenus, la Convention détermine la compétence respective de l'Etat de la source et de l'Etat du domicile fiscal du bénéficiaire et les mesures prises afin d'atténuer les effets de la compétence cumulative des deux Etats.

I. Les solutions adoptées pour les principales catégories de revenus sont les suivantes :

A. Les revenus provenant des biens immobiliers sont imposables dans l'Etat de la source.

Met het oog hierop wordt door de overeenkomst, die geïnspireerd is op de beginselen van het modelverdrag opgesteld door het fiscaal comité van de O.E.S.O., een dubbel doel nagestreefd : enerzijds de bevoegdheid vaststellen van elke staat voor het heffen van belastingen op de inkomsten, wanneer de inkomstenbron en het fiscaal domicile van de genietter zowel in de ene als in de andere staat zijn gelegen, evenals maatregelen nemen om de dubbele belasting te beletten of te beperken en, anderzijds, de uitwisseling van inlichtingen tussen de ondertekenende partijen vergemakkelijken.

**

Wat België betreft, is de Overeenkomst van toepassing op alle categorieën van inkomstenbelastingen. Wat Japan betreft wordt in artikel 2, § 1, a, gesteld dat de Overeenkomst toepasselijk is op de inkomstenbelasting, de vennootschapsbelasting en de plaatselijke belastingen van inwoners. Krachtens artikel 8, § 2, worden in Japan sommige winsten van ondernemingen gedreven door een verblijfhouder van België vrijgesteld van de Japanse ondernemingsbelasting. Het blijkt dus dat sommige Japanse inkomstenbelastingen buiten deze Overeenkomst vallen.

Wat betreft de bepaling van de voornaamste gebruikte begrippen lezen wij in de memorie van toelichting dat, indien een persoon door elk van beide staten krachtens zijn fiscale wetgeving als verblijfhouder wordt beschouwd, de twee staten in onderlinge overeenstemming moeten bepalen van welke staat die persoon verblijfhouder is voor de toepassing van de Overeenkomst. Dat zij met het oog hierop de criteria moeten toepassen die gebruikelijk zijn in dit soort overeenkomsten en aanbevolen worden door de O.E.S.O. Men kan alleen betreuren dat Japan geweigerd heeft de regels die van toepassing zijn in geval van dubbel verblijf, in de Overeenkomst op te nemen.

Het begrip « vaste inrichting » wordt bepaald door artikel 5 van de Overeenkomst en door punt 1 van het Protocol. Daarin wordt o.m. gesteld dat een verblijfhouder van de overeenkomstsluitende staat geacht wordt in de andere staat een vaste inrichting te hebben indien hij aldaar werkzaamheden van toezicht uitoefent, waarvan de duur 12 maanden overschrijdt, in verband met de uitvoering van een bouwwerk of van constructiewerkzaamheden. De memorie van toelichting zegt dat deze uitbreiding van het begrip « vaste inrichting » het gevolg is van een Japanse eis.

**

Voor elke categorie van inkomsten bepaalt de Overeenkomst de respectieve bevoegdheid van de bronstaat en de staat van het fiscaal domicile van de genietter, evenals de genomen maatregelen om de gevolgen van de cumulatieve bevoegdheid van beide staten te verzachten.

I. De oplossingen aangenomen voor de voornaamste categorieën van inkomsten zijn :

A. De inkomsten uit onroerende goederen zijn belastbaar in de bronstaat.

B. Les bénéfices résultant de l'activité d'une entreprise sont imposables dans l'Etat où elle s'exerce.

Il est dérogé à ce principe :

1. Pour les bénéfices se rattachant à l'activité d'un établissement stable que l'entreprise possède dans l'autre Etat contractant, les bénéfices sont suivant les règles énoncées à l'article 7, imposables dans l'Etat où se trouve cet établissement stable.

2. Les bénéfices provenant de l'exploitation en trafic international de navires ou aéronefs sont imposables dans l'Etat contractant où se situe l'entreprise.

3. Lorsque deux entreprises, chacune résidente dans un Etat, sont liées dans les cas prévus à l'article 9 par des conditions qui diffèrent de celles qui seraient conclues entre des entreprises indépendantes, les bénéfices qui auraient pu être obtenus par l'une, mais qui ne l'ont pas été à cause de ces conditions, peuvent être imposés dans le chef de cette entreprise. Le Conseil d'Etat a très justement fait remarquer, comme il l'a fait à propos d'autres conventions du même type, d'une part qu'une double imposition, sinon juridique du moins économique, subsiste au cas où dans le pays de l'entreprise débitrice des revenus, le chiffre imposable des revenus a été rectifié, le bénéficiaire des revenus établi dans l'autre pays ne pouvant obtenir un dégrèvement correspondant.

C. Les dividendes attribués par une société par actions sont imposables dans l'Etat du domicile fiscal du bénéficiaire. Toutefois, l'Etat de la source pourra les imposer, à un taux limité, sauf exceptions, à 15 p.c. du montant brut de ceux-ci. Le point 2 du protocole assimile aux dividendes les attributions faites à ses associés, à titre de revenus de capitaux investis, par une société résidente de la Belgique, autre qu'une société par actions.

D. Les intérêts et redevances attribués par le résident d'un Etat à un résident de l'autre Etat sont imposables dans l'Etat du domicile fiscal du bénéficiaire. Ils pourront être également imposés dans l'Etat de la source à un taux limité, sauf exceptions, à 15 p.c. du montant brut des intérêts et à 10 p.c. de celui des redevances (art. 11 et inf.). Toutefois, si par suite de relations spéciales existant entre le débiteur et le créancier, le montant des intérêts et des redevances attribués excède celui dont seraient convenus le débiteur et le créancier en l'absence de pareilles relations, la partie excédentaire des paiements reste imposable conformément à la législation de l'Etat d'où ils proviennent (§ 6, art. 11, 12).

Il faut regretter que la convention n'ait pas stipulé, comme c'est le cas pour celle conclue le 27 août 1967 entre la Belgique et le Royaume-Uni, que lorsque la partie excédentaire des intérêts et des redevances est comprise dans le

B. De winsten die voortspuiten uit het bedrijf van een onderneming zijn belastbaar in de Staat waar het wordt uitgeoefend.

Van dit beginsel wordt afgeweken :

1. Voor de winsten die voortvloeien uit de bedrijvigheid van een vaste inrichting die de onderneming in de andere overeenkomstsluitende Staat bezit, welke winsten volgens de regels neergelegd in artikel 7 belastbaar zijn in de Staat waar deze vaste inrichting zich bevindt.

2. Winsten behaald uit de exploitatie van zeeschepen of luchtvaartuigen in internationaal verkeer, zijn belastbaar in de Staat waar de onderneming gevestigd is.

3. Wanneer tussen twee ondernemingen die ieder verblijfhouder van een Staat zijn, in de gevallen zoals bepaald in artikel 9 voorwaarden bestaan die afwijken van die welke zouden worden overeengekomen tussen onafhankelijke ondernemingen, mogen winsten die door een van de ondernemingen zouden kunnen behaald zijn, maar ten gevolge van die voorwaarden niet zijn behaald, worden belast ten bezware van deze onderneming. De Raad van State heeft, evenals voor andere soortgelijke overeenkomsten terecht opgemerkt dat een zo niet juridische dan toch economische dubbele belasting bestaat wanneer in het land van de onderneming die de inkomsten verschuldigd is, het belastbaar bedrag van de inkomsten wordt gewijzigd omdat de genietter van de inkomsten die in het andere land is gevestigd, geen overeenkomstige vermindering kan verkrijgen.

C. Dividenden toegekend door een vennootschap op aandelen zijn belastbaar in de Staat van het fiscaal domicile van de genietter. De bronstaat mag ze evenwel belasten tegen een tarief dat, behoudens uitzonderingen, niet hoger mag zijn dan 15 pct. van het brutobedrag ervan. Krachtens punt 2 van het protocol betekenen dividendende ook de toekenningen die een andere Belgische vennootschap dan een vennootschap op aandelen, aan haar vennoten verleent als inkomsten van belegde kapitalen.

D. Interesten en royalties door de verblijfhouder van een Staat toegekend aan een verblijfhouder van een andere Staat, zijn belastbaar in de Staat van het fiscaal domicile van de genietter. Zij mogen eveneens belast worden in de bronstaat tegen een tarief dat, behoudens uitzondering, niet hoger mag zijn dan 15 pct. van het brutobedrag der interesten en 10 pct. van dat der royalties (art. 11 v.v.). Indien echter, ten gevolge van een bijzondere verhouding tussen de schuldenaar en de schuldeiser, het bedrag van de toegekende interesten en royalties hoger is dan het bedrag dat zonder zulk een verhouding door de schuldenaar en de schuldeiser zou zijn overeengekomen, blijft het daarboven uitgaande deel van het betaalde bedrag belastbaar volgens de wetgeving van de Staat waaruit het herkomstig is (§ 6, art. 11, 12).

Het valt te betreuren dat de overeenkomst niet evenals die van 27 augustus 1967 tussen België en het Verenigd Koninkrijk, bepaalt dat wanneer het gedeelte van de interesten en royalties boven het overeengekomen bedrag begrepen

revenu imposable de la société débitrice, l'impôt prélevé sur cette partie excédentaire dans l'Etat de la source, ne peut être supérieur au taux applicable aux dividendes.

E. Le régime d'imposition des gains en capital, des revenus des professions libérales, des salaires, traitements et autres rémunérations des professions dépendantes, des pensions des secteurs privé et public, est dans les grandes lignes celui qui est prévu dans les conventions du même type.

II. Mesures destinées à éviter la double imposition :

Lorsque la compétence d'imposition a été attribuée exclusivement au Japon, la double imposition est évitée par exemption de ces revenus en Belgique. Le principe ne limite nullement le droit pour l'Etat belge de tenir compte des revenus ainsi exemptés pour déterminer le taux de l'impôt applicable sur le reste du revenu.

En ce qui concerne les revenus attribués à un résident de la Belgique et dont la compétence d'imposition est laissée aux deux Etats, les solutions adoptées sont les suivantes :

— Les dividendes imposés au Japon et attribués à une personne physique résidente de la Belgique, ainsi que les intérêts et redevances imposés au Japon recueillis par une personne physique ou par une personne morale, résidente de la Belgique, donnent lieu à l'imputation de la quotité forfaitaire de l'impôt japonais selon le droit commun belge;

— Les dividendes recueillis par une société résidente de la Belgique sont, sauf exception, exonérés de l'impôt des sociétés dans la mesure où cette exemption serait accordée si les deux sociétés étaient résidentes de la Belgique. En outre, si la société belge a la propriété exclusive d'actions ou de parts de la société résidente du Japon pendant toute la durée de l'exercice social de cette dernière, elle peut obtenir, moyennant certaines conditions, l'exonération du précompte mobilier exigible en Belgique sur les dividendes.

La non-discrimination dans le régime d'imposition est réalisée par une série de dispositions qui stipulent notamment que ni les nationaux d'un Etat contractant, ni les établissements stables possédés par ceux-ci dans l'autre Etat contractant ne pourront y être soumis à une imposition plus forte que celle à laquelle sont soumis les nationaux de cet autre Etat se trouvant dans la même situation où les entreprises qui s'y trouvent et exercent la même activité.

La Convention traite ensuite du recours ouvert au contribuable qui est l'objet d'une imposition non conforme à ses dispositions et de l'obligation imposée dans pareil cas aux autorités compétentes de chaque Etat de s'efforcer de résoudre les difficultés par la voie d'accord amiable. En cas de désaccord entre les autorités, le contribuable victime de la double imposition n'a aucune voie de recours. Seule la création d'une juridiction commune dont la mission serait

is in de belastbare inkomsten van de onderneming die ze verschuldigd is, de belasting op dat gedeelte in de bronstaat niet hoger mag zijn dan het tarief dat op de dividenden toepasselijk is.

E. De belastingregeling voor kapitaalwinsten, inkomsten uit vrije beroepen, lonen, salarissen en andere beloningen voor niet-zelfstandige beroepen, pensioenen van de particuliere en de openbare sector, komt in grote trekken overeen met hetgeen in soortgelijke overeenkomsten is bepaald.

II. Maatregelen tot voorkoming van de dubbele belasting.

Wanneer de belastingbevoegdheid uitsluitend aan Japan is toegekend, wordt dubbele belasting voorkomen door vrijstelling van die inkomsten in België. Maar dit beginsel ontnemt aan de Belgische Staat niet het recht met de aldus vrijgestelde inkomsten rekening te houden om het belastingtarief voor het overige inkomen vast te stellen.

Wat betreft de inkomsten toegekend aan een verblijfhouder van België en waarvoor de belastingbevoegdheid is overgelaten aan beide Staten, zijn volgende regelen aanvaard :

— Dividenden belast in Japan en toegekend aan een natuurlijk persoon, verblijfhouder van België, evenals interesten en royalties belast in Japan en ontvangen door een natuurlijk of een rechtspersoon, verblijfhouder van België, geven aanleiding tot toerekening van het forfaitaire gedeelte van de Japanse belasting volgens het Belgisch gemeenrecht;

— Dividenden ontvangen door een vennootschap, verblijfhouder van België, zijn behoudens uitzondering, vrijgesteld van vennootschapsbelasting in zoverre deze vrijstelling zou worden verleend indien de twee vennootschappen verblijfhouder van België waren. Indien de Belgische vennootschap bovendien de aandelen of delen van de vennootschap, verblijfhouder van Japan, in uitsluitende eigendom bezit gedurende het gehele boekjaar van deze laatste, kan zij onder bepaalde voorwaarden vrijstelling verkrijgen van de roerende voorheffing die in België op de dividenden verschuldigd is.

De non-discriminatie in de belastingregeling is bewerkstelligd door een reeks bepalingen die onder meer inhouden dat noch de onderdanen van een overeenkomstsluitende Staat, noch de vaste inrichtingen die zij bezitten in de andere overeenkomstsluitende Staat, er onder gelijke omstandigheden zwaarder mogen belast worden dan de onderdanen van die andere Staat of dan de ondernemingen die er gevestigd zijn en dezelfde werkzaamheden uitoefenen.

De Overeenkomst handelt vervolgens over de rechtsmiddelen die ter beschikking staan aan de belastingplichtigen van wie een belasting wordt geheven die niet in overeenstemming is met de bepalingen van de Overeenkomst, en over de verplichting die in dergelijke gevallen aan de bevoegde overheden van iedere Staat is opgelegd om te trachten de moeilijkheden in der minne te regelen. In geval van meningsverschil tussen de overheden, beschikt de belas-

de trancher les litiges en cas de conflit entre les administrations pourrait y porter remède.

La Convention entrera en vigueur le trentième jour suivant celui de l'échange des instruments de ratification et pourra être dénoncée par chaque partie après une période de cinq ans à dater de sa mise en vigueur.

Votre Commission a approuvé la Convention à l'unanimité ainsi que le présent rapport.

Le Rapporteur,
P. ANSIAUX.

Le Président,
P. STRUYE.

tingplichtige die het slachtoffer is van een dubbele belasting, over geen enkel rechtsmiddel. Slechts de instelling van een gemeenschappelijk rechtscollege dat tot taak zou hebben de geschillen te beslechten in geval van conflict tussen de administraties, zou dit kunnen verhelpen.

De Overeenkomst treedt in werking de dertigste dag na de uitwisseling van de bekrachtigingsoorkonden en kan door iedere partij worden opgezegd na verloop van vijf jaar met ingang van de inwerkingstelling.

Uw Commissie heeft de Overeenkomst, alsmede dit verslag, met algemene stemmen goedgekeurd.

De Verslaggever,
P. ANSIAUX.

De Voorzitter,
P. STRUYE.